

schaakvereniging
pp motie

jaargang 48-4

ZOETERMEER

CLUBBLAD VAN DE SCHAAKVERENIGING 'PROMOTIE'
Jaargang 48 No. 4, 23 mei 2000 - Oplage 80 stuks

----- **S.V. PROMOTIE** -----

Clubgebouw: Wijkcentrum De Leyens 3419596
Van 't Hoffplein 1
Voorzitter: B van de Graaf, Prins Bernhardstraat 24, 3313582
Secretaris: D. Th. Brinkman, v. Boisotring 97, 3422005
Penning J.G. van der Ploeg, Belgiëlaan 157 3423551
meester: Schaakvereniging Promotie, Gironummer 2405362
[Jaarcontributie 1999/2000: senioren (20 t/m 64 jr) fl. 215; junioren
(16 t/m 19 jr) en aspiranten (t/m 15 jr) fl. 115; studenten fl. 140;
veteranen (65+) fl. 165; (bij meer aspiranten uit een gezin reductie.)]
Wedstrijdleader intern:
E. Trommel, Ruimtebaan 319, 3416697
Wedstrijdleader extern:
G. Eggink, van Leeuwenstraat 136, Voorburg 070-3866538
PR zaken:
M. van Staden, Moerbeigaarde 76, 3414509
Jeugdcommissie:
C. Schoon (voorzitter), Caan van Neck- 070-3999354
laan 191, Rijswijk
H. Meijering (intern comp.), Lissevaart 136, 3311976
M. van Staden (lessen), Moerbeigaarde 76, 3414509
J. Veldhuizen (toernooien), Vletkade 34, 3416170
H. Buiten, (extern. comp.), Slootdreef 14, 3316292
Algemeen adjunct:
M. Nepveu, Graaf Adolfstraat 36, 3169981
Redactie: M. Nepveu 3169981
J.W. Meijer 3413367
Ereleden: H. Breugem, L. Breugem, J. Hagoort, J. Kalkwijk, G. Swart.

----- **INHOUD** -----

1. - De interne competitie	Eric Trommel
4. - De externe competitie	Gerhard Eggink
8. - Promotie vuurwerk [2]	Hans Meijer
9. - Een biljet van vijf kronen	Frits Hoorweg
12.- Het olieballen-, thema- en HSB snelschaaktoernooi	Gerhard Eggink
14.- Het zuivere schaken	Hans Meijer
16.- Schoonheid geprijsd: schoonheid en fouten	Ruurd Kunnen
18 - Doctor Doceert: Paard versus Loper	Manuel Nepveu
21.- Het Niets [2]	Hans Meijer
22.- Drinking Aftershave: A confession	Charles Krauthammer
23.- Schaken met deze klok? De sponsers! [2]	Jan van der Ploeg

----- **REDAKTIONEEL** -----

Beste Schaakvrienden en -vriendinnen,

Voor de vakantieperiode heeft de Redactie - naast de gebruikelijke rubrieken - weer een aantal zwaar esoterische stukken bijeengevoegd. Vuurwerk, de Laatste Waarheid omtrent looper en paard, bespiegelingen over biljetten van vijf kronen alsmede een diepgravende visie op Het Niets. Ook het woeste gebied van schoonheid en fouten wordt niet onbesproken gelaten. Het drinken van aftershave kan zich vast ook verheugen in Uw aller belangstelling. Een mens moet tenslotte aan zijn endorfinen komen, nietwaar? Veel plezier!

De Redactie.

DE PROMOOT

Informatie Bulletin van de schaakclub Promotie

20 mei 2000

Denksport centrum 079-3419596

De strijd is gestreden: Bannink top

De tijd vliegt. De interne competitie is overduidelijk gewonnen door Bernard Bannink. Hij heeft zijn voorsprong aanzienlijk kunnen uitbouwen zodat hij onbereikbaar werd. Even leek het er bij het begin van de laatste cyclus op dat er kapers in aantocht waren zoals Eelco Kuipers en Ben Ahlers. Ze verloren echter soms totaal onverwacht. Verderop staat de eindranglijst van dit seizoen. De bekeruitreiking vindt plaats aan het begin van het volgende seizoen.

Snelschaak finale : Eelco Kuipers

Ondanks de nogal wisselende opkomst werd de finale uiteindelijk zoals verwacht gespeeld tussen Eelco Kuipers en Bernard Bannink. Na twee partijen stond het nog gelijk. De beslissing viel pas na extra partijen en deze viel in het voordeel van Eelco uit. Hieronder de eindstanden van de verschillende groepen.

groep1		groep2	
E. Kuipers	13,5	B. Bannink	14,0
H. Noordhoek	9,5	A. de Waal	10,0
J. Mostert	7,5	W.Tsai	9,5
G. Eggink	7,5	H. Tan	7,0
J. van Wijnen	5,0	R.Tan	7,0
H. Breugem	5,0	B. Ouwers	5,5
D. Leenman	4,5	B. van de Graaf	3,0
J. Stoop	3,5	M. van Staden jr.	0,0
groep3		groep4	
H. Baas	7,0	M. Toxopeus	9,0
H. Kuipers	5,5	M.de Regt	8,0
R. Minnema	5,5	R. de Vries	5,5
C. Veld	5,5	D.Brinkman	5,0
F. Martens	4,0	P. den Blaauwen	1,5
T. Leenman	2,5	E. Trommel	1,0

groep5	
D.de Zwart	8,0
J. Snijdewint	8,0
H. Bragonje	6,0
T. Meijering	4,5
J. van der Ploeg	3,5
L. van de Meeberg	0,0

Promotie Open 2000

Bij het Open Promotie toernooi is met een opkomst van 50 deelnemers sprake van een goede bezetting. Eelco Kuipers staat aan kop in groep A en Han Baas gaat aan de leiding in groep B.

Verdere mededelingen

- Lieden die niet tijdig afzeggen voor een ronde in het Promotie Open krijgen een nul.
- Heeft u een emailadres, geef het dan door zodat ik de voorlopige indeling kan toezenden! (e.s.trommel@planet.nl)
- AFZEGGEN tot maandag 22.00 uur!

Eric Trommel

Promotie, competitie 1999-2000, stand na ronde 25

groep A :

Plts	Speler	Score	WP.	Plts	Speler	Score	WP.
1	B. Bannink	234.67	1968	18	B. Ouwers	138.00	1672
2	B. Ahlers	202.00	2049	19	J. Stoop	137.67	1786
3	E. Kuipers	198.00	1499	20	R. Matai	134.33	1003
4	A. de Waal	188.67	1730	21	H. Luitjes	127.67	892
5	J. van den Bergh	182.00	1277	22	R. Minnema	123.00	1296
6	H. Noordhoek	178.67	1949	23	Y. van Deutekom	122.83	1720
7	H. Boerkamp	176.00	1545	24	J. van den Berg	122.00	931
8	J. Mostert	174.67	1764	25	B. van de Graaf	118.67	1375
9	J. Sibbing	170.67	1848	26	H. van der Wijk	117.33	1576
10	M. Nepveu	163.67	2221	27	N. Veldhuizen	114.17	920
11	R. Blok	163.33	1791	28	H. Breugem	114.00	1486
12	J. Blankespoor	151.00	1435	29	M. Toxopeus	109.83	1430
13	H. Tan	144.67	1792	30	M. Wichhart	109.83	1381
14	G. Eggink	144.33	1423	31	M. van Putten	106.00	307
15	J. Veldhuizen	144.33	1275	32	J. van Wijnen	102.50	1437
16	N. Peerdeman	143.17	1409	33	H. Knops	100.67	1621
17	M. van Staden jr.	141.00	1860				

groep B :

Plts	Speler	Score	WP.	Plts	Speler	Score	WP.
1	D. Leenman	110.00	1420	13	H. Baas	76.50	179
2	P. Briggeman	107.50	958	14	W. Tsai	74.50	418
3	R. Kunnen	100.50	1158	15	D. Brinkman	73.33	996
4	R. Tan	97.50	1141	16	D. Ong	73.00	809
5	J. Hardiek	87.17	1210	17	M. de Regt	71.00	974
6	F. Martens	86.33	869	18	S. van Diepen	69.33	678
7	T. Leenman	85.17	1307	19	E. Trommel	68.67	767
8	L. Verboom	82.33	628	20	C. Schoon	67.67	822
9	H. Buiten	82.17	1024	21	M. van Staden sr.	67.50	994
10	A. Ameling	81.50	844	22	H. Pronk	64.17	929
11	H. Kuipers	77.17	797	23	H. Minnema	56.33	784
12	S. Muns	76.83	1086				

groep C :

Plts	Speler	Score	WP.	Plts	Speler	Score	WP.
1	C. Veld	66.67	910	12	G. van der Burg	45.33	413
2	D. van Nies	59.33	998	13	P. den Blaauwen	44.00	852
3	H. Bragonje	58.67	711	14	J. van Nies	42.33	358
4	D. de Zwart	55.33	216	15	T. Meijering	41.67	860
5	H. Breuker	54.33	718	16	E. Stokvis	39.67	503
6	R. de Vries	53.00	1009	17	J. de Roo	38.67	641
7	J. Snijdwint	50.33	868	18	P. Franken	30.67	515
8	P. Cuijpers	50.00	431	19	J. Bruijnsma	29.33	150
9	J. Vossepoel	50.00	402	20	J. van der Ploeg	26.67	470
10	R. Swarts	49.67	947	21	L. van de Meeberg	18.67	507
11	H. van Werven	48.00	795				

Promotie Open 2000
Ranglijst na de derde ronde.
16/05/00

Interpolis verzekeringen

Nr.	Lnr	Naam		Rating	R1	R2	R3	Pnt	WP	SB
1	6	Kuipers	E	0	4w1	1z1	11w1	1	3.0	4.0
2	14	Sibbing	S	0	2z1	12w1	21z«	-1	2.5	5.5
3	13	Peerdeman	N	0	10w«	15z1	16w1	1	2.5	2.5
4	11	Mostert	J	0	3z1	17w1	6z0	-1	2.0	5.5
5	2	Breughem	H	0	14w0	16z1	20w1	1	2.0	4.0
6	8	Leenman	T	0	15w«	5z1	r«	0	2.0	3.5
7	12	Nepveu	M	0	9w1	14z0	5w1	1	2.0	3.5
8	7	Kunnen	R	0	1w0	4z1	19z1	-1	2.0	2.5
9	1	Blankespoor	J	0	7z1	6w0	17z«	-1	1.5	6.5
10	10	Martens	F	0	13z«	r«	r«	-1	1.5	5.5
11	21	Stoop	J	0	r«	r«	14w«	1	1.5	5.5
12	18	Wijk van der	H	0	r«	9z1	r0	-1	1.5	4.5
13	20	Ouwens	B	0	r«	19w1	2z0	0	1.5	4.0
14	17	Vaate bij de	J	0	16w1	11z0	1w«	1	1.5	3.5
15	15	Tan	J	0	8z«	13w0	r«	0	1.0	5.5
16	5	Eggink	G	0	r1	8w0	12z0	0	1.0	4.5
17	3	Berg van de	J	0	11w0	r«	r«	1	1.0	4.0
18	9	Leenman	D	0	12z0	18w0	r«	0	0.5	4.5
19	19	Minnema	R	0	r«	20z0	7w0	0	0.5	4.0
20	16	Toxopeus	M	0	17z0	2w0	13z0	-1	0.0	6.0
21	4	Deutekom	Y	0	6z0	7w0	r0	0	0.0	5.5

Promotie Open 2000
Ranglijst na de derde ronde.
16/05/00

Interpolis verzekeringen

Nr.	Lnr	Naam		R1	R2	R3	Pnt	WP	SB
1	1	Baas	H	28w1	10z1	r«	0	2.5	5.5
2	2	Blaauwen	P	r«	13w1	15z1	0	2.5	5.5
3	5	Buiten	H	14w«	21w1	23z1	1	2.5	3.5
4	17	Regt de	M	18w1	3z1	16w«	1	2.5	3.0
5	4	Breuker	H	r«	27z1	8w«	0	2.0	5.5
6	19	Schoon	C	8z«	r«	11w1	0	2.0	5.0
7	7	Diepen	S	r«	14z«	3w1	0	2.0	4.5
8	24	Trommel	E	r«	6w«	25z1	0	2.0	4.5
9	8	Franken	P	19w«	22w1	4z«	1	2.0	4.5
10	13	Minnema	H	11w1	2z0	9w1	1	2.0	4.5
11	16	Nies van	P	25w«	12w1	17z«	1	2.0	4.0
12	10	Kuipers	H	15z1	1w0	22z1	-1	2.0	4.0
13	14	Nies van	D	5z«	7w«	26z«	-1	1.5	6.0
14	23	Swarts	R	r«	20z1	5w0	0	1.5	5.5
15	6	Bragonje	H	3w0	24z«	29z1	-1	1.5	4.0
16	26	Verboom	L	r«	9z«	14w«	0	1.5	4.0
17	27	Vries de	R	r«	4w0	12z1	0	1.5	4.0
18	20	Snijdwint	J	r«	23w0	21z1	0	1.5	3.5
19	3	Brinkman	D	6z1	17w0	7z0	-1	1.0	6.0
20	15	Nies van	J	10w0	28z1	2w0	1	1.0	5.5
21	25	Veld	C	16z«	r«	24w0	0	1.0	5.0
22	9	Hardiek	J	r«	26w«	13z0	0	1.0	4.5
23	11	Meeberg	L	13z0	18w1	19z0	-1	1.0	4.0
24	28	Vossepoel	H	1z0	15w0	18z1	-1	1.0	3.5
25	21	Staden van	M	r«	5z0	20w0	0	0.5	4.5
26	22	Stokvis	E	r«	8z0	10w0	0	0.5	4.5
27	12	Meijering	T	r«	16z0	27w0	0	0.5	4.0
28	18	Roo de	J	17z0	11z0	28w0	-1	0.0	4.5
29	29	Bruinsma	J	r0	r0	6w0	1	0.0	3.5

HET SLOT VAN DE EXTERNE COMPETITIE

Rotterdam 3 – Promotie 2

Gewapend met een 2-1 voorsprong uit vooruit gespeelde wedstrijden togen we naar Rotterdam, alwaar ons het degradatieduel (ook wel vierpunten wedstrijd genoemd) wachtte tegen Rotterdam 3. De verliezer van dit duel zou wel zeker degraderen, de winnaar zou nog kansen houden. Iedereen kwam (net) op tijd, en al snel leek de wedstrijd op rolletjes te gaan. Na ongeveer 1½ uur won Mildo een dame tegen een toren en maakte het verder zonder problemen af (3-1). Aan het eerste bord rolde Joost zijn tegenstander eigenlijk met groot gemak op: na het verlies van een stuk in hopeloze stelling liep de voorsprong op tot 4-1. Op de andere borden verliep de strijd niet al te gunstig. Henk de Jongh was op bord 2 in een slechte stelling verzeild geraakt, moest een pion geven, waarna zijn tegenstander afwikkelde en nog een pion won. Het hopeloze van zijn strijd inziend slonk de voorsprong tot 4-2. Henk Noordhoek was in een verschrikkelijk ingewikkelde, spannende partij gewikkeld geraakt maar of alles even goed was, was allemaal niet zo zeker. Tot onze grote schrik moest Bert een kwaliteit geven om een beetje een speelbare stelling op het bord te houden. Alles bij elkaar opgeteld moesten we toch gaan vrezen voor 4-4. Maar Henk deed het fantastisch, nam de aanval over en leek te gaan winnen tot hij het allemaal niet meer zag in de twee minuten die hij nog had. In een minuut werden tien zetten gedaan en toen de rook optrok was Henk have en goed kwijt: 3-4. Onze hoop ging toen over op Bert, die zijn stelling inmiddels sterk had verbeterd door zijn tegenstander te dwingen tot dameruil, waarbij Bert twee verbonden vrijpionnen en een prachtig paard kreeg tegen een toren. Eigenlijk hadden we meteen kunnen weten dat het allemaal wel goed zat: Bert drong zijn tegenstander terug en kwam gevaarlijk opzetten met twee pionnen. Zijn tegenstander gaf uiteindelijk op in een stelling waarbij Bert nog twee zetten verwijderd was van de winnende promotie. We hadden gewonnen met 5-3! En daarmee een belangrijke stap gezet in de richting van klasse behoud. Tevreden werd het wedstrijdformulier getekend en keerden we terug naar Zoetermeer. Nu nog winnen van Philidor Leiden de volgende wedstrijd! Thuisgekomen belde ik Willem Broekman op, het Eerste zat in Venlo te eten bij een Chinees, geheel tevreden want ze hadden het veel beter gedaan dan vorig jaar: werd vorig jaar kansloos met 6-2 verloren, nu werd met 5-3 verloren.

Promotie: twee maal gelijkspel.

Promotie 1 toog naar Utrecht waar het reeds gedegradeerde Paul Keres 2 de tegenstander was. In hun midden bevonden zich Richard Tan en Dennis Leenman, twee jeugdtalenten die deze wedstrijd voor het eerst deelnamen aan een KNSB-wedstrijd. Hoewel beiden verloren was het toch een leerzame ervaring. Door winst van de drie topborden (Bernard Bannink, Frits Hoorweg en Ben Ahlers) eindigde de wedstrijd in 4-4.

Promotie 2 toog naar Leiden waar het roemruchte Philidor Leiden de tegenstander was. Deze vereniging speelde enkele jaren geleden nog in de hoofdklasse en had aan het eerste bord een van de gebroeders Kuijf zitten. De wedstrijd was zeer spannend. Na remises van Nico en Ronald won Jan en speelde John een knappe remise tegen Nico Kuijf aan het eerste bord. John bleef er kalm onder: "Ik kwam er niet door" was zijn commentaar. Daarna verloor Henk Noordhoek. Met deze 2½-2½ bleef de eindstand nog lang in duisternis verhuld. Kan Henk de Jongh remise houden? Heeft Mildo genoeg voor de winst? Kan Bert winnen? Uiteindelijk kon Henk geen remise houden en moest Mildo remise nemen, maar Bert won recht uit het boekje, daarmee de 4-4 compleet makend. Of dit genoeg is voor lijfsbehoud van het tweede moet nog blijken. Na afloop van de wedstrijd werd in de plaatselijke Chinees een heldenmaal aangericht waarin een Indisch/Chinese rijsttafel werd genuttigd. Het was weer zeer gezellig.

De laatste externe wedstrijden

Omdat DSC 2 de voorlaatste wedstrijd ook gelijk had gespeeld moest het tweede de laatste wedstrijd eigenlijk winnen of gelijkspelen tegen WSC, de kampioen van dit jaar. Het heeft erin gezeten, er waren kansen, het verlies was niet nodig geweest, kortom, alle clichés werden uit de kast gehaald, maar aan het eind hadden we gewoon verloren. En omdat DSC gelijkspelde degradeerde het tweede naar de HSB. Door mijn tranen heen kan ik deze wedstrijd niet verder becommentariëren. Natuurlijk zijn er lichtpuntjes. Van alle teams die in de KNSB zijn gedegradeerd zijn wij de sterkste (meeste bordpunten). In iedere wedstrijd van het tweede werden minstens 3 bordpunten gehaald. Maar ja. Aan de andere borden zagen we dat Promotie 1 soeverein Veldhoven oprolde met 5-3 (zes remises, 2x winst). Maar waarschijnlijk is WSC sterker dan Veldhoven....

De eindstanden en zijn gevolgen

Aan het eind van dit stuk staan de eindstanden van de externe competities van onze externe teams. Als u goed kijkt ziet u dat er geen team is gepromoveerd, één tweede plaats, twee derde plaatsen, één vierde, één vijfde en één zesde plaats zijn behaald, en dat er drie teams zijn gedegradeerd. Een slecht seizoen, al met al. Ware dit voetbal, dan hadden alle toeschouwers allang met witte zakdoekjes gezwaaid en was de trainer genoodzaakt geweest om op te stappen. Of, om het eens anders te zeggen: de trainer is dan misschien niet schuldig, hij is wel verantwoordelijk (Don Leo). Ik neem me voor het volgend jaar beter te doen. Daarna kunt u mij afzetten als het weer zo erg is. Maar dat zal niet. Volgend jaar hebben we een beresterk tweede team in de Promotieklasse HSB dat natuurlijk in één jaar weer terugkeert in de KNSB. Het zevende, achtste en negende zijn volgend jaar nog veel en veel sterker dan dit jaar en worden fluitend kampioen, er zijn geen degradanten. Tijdens de zomercompetitie kunt u een voorstel verwachten over de indeling in de teams, bepaald volgens een objectieve meetmethode. Blijf opletten!

2e klasse D		Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1.	HMC	15	41½	xx	5	4½	5½	5½	4½	4½	3½	4½	4	K
2.	Venlo	14	44	3	xx	5	3	4½	4½	4½	6	5½	8	
3.	Promotie	11	38½	3½	3	xx	4	4	5	5	4½	5½	4	
4.	Magnus BSG 2	9	38½	2½	5	4	xx	3	3½	3	6	6	5½	
5.	HSC Helmond	9	36½	2½	3½	4	5	xx	5	3½	4½	3½	5	
6.	Hoensbroek ME	9	36½	3½	3½	3	4½	3	xx	5	5	5	4	
7.	Veldhoven	7	32½	3½	3½	3	5	4½	3	xx	1½	4½	4	
8.	PION Groesbeek	6	33½	4½	2	3½	2	3½	3	6½	xx	2½	6	
9.	ASV 2	6	33	3½	2½	2½	2	4½	3	3½	5½	xx	6	D
10.	Paul Keres 2	4	25½	4	0	4	2½	3	4	4	2	2	xx	D

3e klasse E		Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1.	WSC	16	48½	xx	4½	5½	5	4	4	6½	6½	5	7½	K
2.	DD 2	13	42	3½	xx	4½	5½	5	4½	3½	6½	4	5	
3.	Hillegersberg	10	36½	2½	3½	xx	2½	5	5	5	2½	4½	6	
4.	Leiderdorp	10	36	3	2½	5½	xx	4	4	4	4	4½	4½	
5.	Alteveer	9	36	4	3	3	4	xx	4½	2½	4	5	6	
6.	LSG 3	9	36	4	3½	3	4	3½	xx	4½	4	5	4½	
7.	Philidor Leiden	9	35	1½	4½	3	4	5½	3½	xx	5	4	4	
8.	DSC 2	7	31½	1½	1½	5½	4	4	4	3	xx	3½	4½	
9.	Promotie 2	6	33½	3	4	3½	3½	3	3	4	4½	xx	5	D
10.	Rotterdam 3	1	25	½	3	2	3½	2	3½	4	3½	3	xx	D

1e klasse B	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8	Ra	TPR
1. Botwinnik 1	14	40	xx	4½	6	6½	4½	6	6	6½	1813	1932
2. Ooievaar 2	10	34½	3½	xx	4	4½	6	4	6½	6	1835	1862
3. Wassenaar 1	10	30½	2	4	xx	4½	5	4	6	5	1759	1819
4. Promotie 3	8	28½	1½	3½	3½	xx	5½	4½	4½	5½	1820	1795
5. Centrum 1	6	27	3½	2	3	2½	xx	5	6	5	1783	1779
6. Haagse Toren 2	6	25½	2	4	4	3½	3	xx	4½	4½	1789	1764
7. Schaakmat 1	2	20½	2	1½	2	3½	2	3½	xx	6	1735	1702
8. Pomar 1	0	17½	1½	2	3	2½	3	3½	2	xx	1768	1652

1e klasse A	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8	Ra	TPR
1. Vogelwijk 1	14	39½	xx	5	4½	6	6	5½	6	6½	1868	1921
2. WSC 2	10	34½	3	xx	5½	3½	4½	5	7½	5½	1826	1856
3. Schaakhuis 1	10	33	3½	2½	xx	5	5	7	5½	4½	1799	1837
4. DD 4	8	29	2	4½	3	xx	4	4	5½	6	1809	1784
5. Corbulo 1	7	28½	2	3½	3	4	xx	5	5½	5½	1713	1787
6. Promotie 4	3	21½	2½	3	1	4	3	xx	3½	4½	1752	1704
7. DSC 4	3	18½	2	0½	2½	2½	2½	4½	xx	4	1719	1662
8. Lierse 1	1	19½	1½	2½	3½	2	2½	3½	4	xx	1739	1674

2e klasse A	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8	Ra	TPR
1. SHGP 1	14	40½	xx	5½	5	5½	7	6	7	4½	1727	1798
2. DD 5	10	33½	2½	xx	4½	4½	5½	3½	6	7	1690	1695
3. Arena 1	8	32½	3	3½	xx	3	5	7	6½	4½	1651	1688
4. HSV 2	8	30	2½	3½	5	xx	3½	5	5	5½	1619	1677
5. Promotie 5	8	27½	1	2½	3	4½	xx	4½	6	6	1627	1632
6. Scheve Toren 2	4	22½	2	4½	1	3	3½	xx	3½	5	1665	1568
7. RHC 2	4	20½	1	2	1½	3	2	4½	xx	6½	1542	1576
8. Ooievaar 4	0	17	3½	1	3½	2½	2	3	1½	xx	1624	1499

2e klasse B	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8	Ra	TPR
1. SIO 1	13	38½	xx	6½	5	4	6	4½	6	6½	1711	1754
2. DD 6	12	32	1½	xx	5½	4½	4½	4½	5½	6	1604	1682
3. DSC 5	9	32	3	2½	xx	4	4½	5	7½	5½	1659	1706
4. Haagse Toren 4	7	30½	4	3½	4	xx	4	2	6½	6½	1633	1652
5. Ooievaar 3	7	28½	2	3½	3½	4	xx	4½	6½	4½	1634	1637
6. RSC-BP 2	6	32	3½	3½	3	6	3½	xx	6	6½	1656	1674
7. Lierse 3	2	16	2	2½	0½	1½	1½	2	xx	6	1600	1488
8. Promotie 6	0	14½	1½	2	2½	1½	3½	1½	2	xx	1570	1456

2e klasse C	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8	Ra	TPR
1. RHC 1	11	37½	xx	4	3½	4½	5½	6½	5½	8	1718	1726
2. Tijdnood 2	11	33	4	xx	3½	4½	4½	5½	5	6	1675	1653
3. Promotie 7	11	30½	4½	4½	xx	3½	4½	5	4	4½	1540	1655
4. Botwinnik 2	9	33	3½	3½	4½	xx	5	4	5½	7	1613	1659
5. Haagse Toren 3	5	27	2½	3½	2½	3	xx	4	5	6½	1620	1623
6. Corbulo 2	5	24½	1½	2½	3	4	4	xx	3½	6	1608	1575
7. Centrum 2	4	26½	2½	3	4	2½	3	3½	xx	8	1515	1606
8. Paris 1 (-2)	-2	10	0	2	3½	1	1½	2	0	xx	1616	1366

3e klasse A	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8	Ra	TPR
1. Rijswijk 4	13	38½	xx	5½	6	4½	4	5½	6½	6½	1551	1631
2. Promotie 8	10	33	2½	xx	5	4½	6	5	6½	3½	1480	1580
3. Tijdnood 3	8	31½	2	3	xx	4	5½	4	5	8	1606	1551
4. VELO	7	29½	3½	3½	4	xx	1½	6½	5	5½	1478	1539
5. Vogelwijk 3	6	27½	4	2	2½	6½	xx	3	4	5½	1488	1491
6. Arena 2	5	23	2½	3	4	1½	5	xx	2½	4½	1499	1453
7. Pomar 3	3	21½	1½	1½	3	3	4	5½	xx	3	1462	1431
8. Corbulo 3 (-2)	2	19½	1½	4½	0	2½	2½	3½	5	xx	1499	1373

3e klasse C	Mp	Bp	1	2	3	4	5	6	7	8	Ra	TPR
1. HSV 3	14	37½	xx	5	6	5½	4½	5	6	5½	1537	1521
2. Collectief 2	12	35	3	xx	4½	6½	4½	5½	4½	6½	1477	1510
3. Voorburg 1	10	32	2	3½	xx	4½	5½	5	4½	7	1496	1469
4. Vogelwijk 4	8	30	2½	1½	3½	xx	5½	5	5	7	1438	1462
5. Rijswijk 5	6	29½	3½	3½	2½	2½	xx	6½	4½	6½	1374	1446
6. SIO 3	3	22	3	2½	3	3	1½	xx	5	4	1328	1360
7. DD 7	2	24½	2	3½	3½	3	3½	3	xx	6	1396	1386
8. Promotie 9	1	13½	2½	1½	1	1	1½	4	2	xx	1348	1218

En de winnaar van dit seizoen: Promotie 8

Het lijkt me een goed idee om een wisselbeker in te stellen van het beste team van het afgelopen seizoen. Zoals uit onderstaande tabel blijkt heeft Promotie 7 weliswaar de meeste matchpunten per wedstrijd behaald, maar haalde Promotie 8 meer bordpunten per wedstrijd én is een plaats hoger op de ranglijst geëindigd dan Promotie 7. Aldus is Promotie 8 het TEAM VAN HET SEIZOEN 1999-2000!

Team	Mp(gem)	Bp(gem)	Plaats
Promotie 8	1.43	4.71	2
Promotie 7	1.57	4.36	3
Promotie 1	1.22	4.28	3
Promotie 3	1.14	4.07	4
Promotie 5	1.14	3.93	5
Promotie 2	0.67	3.72	9, gedegradeerd
Promotie 4	0.43	3.07	6
Promotie 6	0.00	2.07	8, gedegradeerd
Promotie 9	0.14	1.93	8, gedegradeerd

Gerhard Eggink

SCHAAKEINDSPELSTUDIES

Waar enige correspondentie al niet goed voor kan zijn. Harold van der Heijden, de schrijver van het boekje over Pawn Promotions, was zo aardig mij een promotienummer van EBUR, het orgaan van de Alexander Rueb Vereniging voor Schaaakeindspelstudies, toe te sturen. In dit promotienummer trof ik onderstaande studie aan.

Mario Matous (1990) Remise

1. Pd4! f2! 2. Tb1 Pe1 3. Pf3 en twee varianten a) 3...Kg3 4. Txe1 Lc6 5. Tg1 Kh3 6. Tg3 Kxg3 pat of b) 3...Kh3 4. Txe1 Lc6 5. Te4 f1D 6. Pg1 Kg3 en op zeer fantasierijke manier heeft wit zichzelf pat laten zetten.

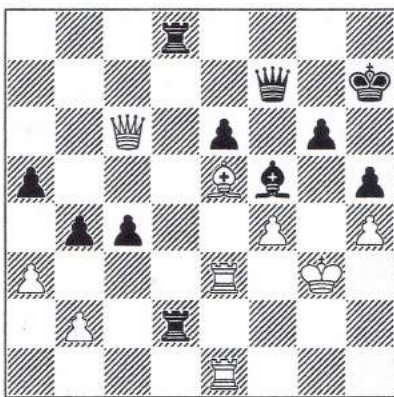
Hans Meijer.

PROMOTIE VUURWERK [2]

Bestaat toeval? Ik dacht van wel maar toen een mijn naaste collega's het pertinent ontkende stond ik geheel perplex. Aan zijn gezicht was te zien dat hij er van overtuigd was dat toeval niet bestaat. Onder verwijzing naar Spinoza merkte hij op dat in de wereld van de dingen niets toevalligs bestaat. Einstein, zo vertelde hij, had gelijk. Heisenberg niet. De onzekerheidsrelatie van de laatste is een dwaling van de menselijke geest. God dobbelt absoluut niet.

Maar nu het volgende. De inkt van mijn artikel over het promotie vuurwerk was nog niet droog of er gebeurde iets dat ik vooraf niet voor mogelijk gehouden zou hebben. In dat artikel merkte ik op dat promoties tot dame weinig voorkomen. Ik wist me pas na enig nadenken te herinneren dat ik in een reguliere partij ooit een pion tot dame heb laten promoveren. Op de website van Tim Krabbé stonden dan wel twee partijen van recente datum waarin een tijd lang vijf dames tegelijk op het bord stonden maar Krabbé gaf aan dat vrijwel alle partijen met vijf of meer dames op het bord geconstrueerde partijen zijn. Partijen met drie of meer dames zijn zeldzaam. In Venlo gebeurde op 25 maart van het jaar 2000 echter iets dat weinigen ooit zullen aanschouwen.

Aan het eerste bord liet Bernard Bannink zich vlak na de opening door zijn tegenstander verrassen. Dat kostte hem een pion. Een geluk bij een ongeluk, voor zover je daarvan kunt spreken, was dat er lopers van ongelijke kleur op het bord achterbleven. Zoals bekend is Bannink een virtuoos met dit materiaal. Na de tijdcontrole bereikten ze de volgende positie.

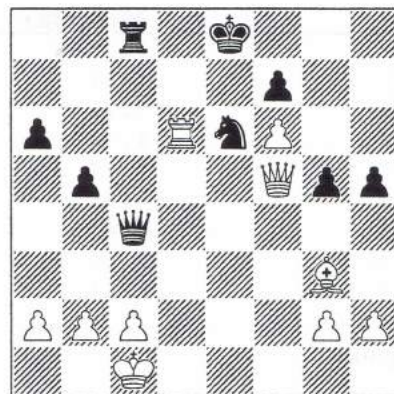

B. Bannink (Promotie) – R. van Gool (Venlo) (Venlo, 25-3-2000)

Zwart staat gewonnen. De winstweg die hij op het bord dacht te kunnen brengen faalt echter op een detail. **41....c3 42.bc3 b3 43.Te1e2 b2 44.Txd2 b1D 45.Txd8 Dg1 46.Dg2 De3 47.Kh2** Twaalf halve zetten later dreigt wit plotseling mat op h8. Goede

raad is nu uitermate duur en dat terwijl er drie dames op het bord staan. Van pure armoe speelde zwart **47....Dxe5 48.fxe5 Dc7 49.Td6 Dc5 50.Kh1** en zwart gaf op. Bannink was als een Phoenix uit zijn as herrezen. Dit was al uitermate onwaarschijnlijk maar lees verder wat er op het bord ernaast gebeurde.

Op dat bord speelde ik tegen de jeugdige Martin Vinck. Later bleek dat hij vorig jaar tijdens het Nederlands jeugdkampioenschap tot 16 jaar vierde geworden was. Een spelertje met een agressieve stijl. Ik raakte, net als Bannink, in de opening een pion kwijt, maar ook ik vocht terug voor wat ik waard was. In onderstaande stelling dacht ik zelfs even dat er weer enige hoop gloorde. Toen greep ik mis.

M. Vinck (Venlo) – J.W. Meijer (Promotie) (Venlo, 25-3-2000)

26....Tc5 Veel beter was **26...Dxa2**. Nu maakt wit op fraaie wijze een einde aan de partij. **27.Txe6! fxe6 28.f7!** Een vrijpion moet naar voren. **28....Kd7** Er is geen alternatief. Vinck pakte een paard en dacht enkele minuten na. Ik zag dat de stelling na de minor promotie **29.f8P Kc8 30.De6 De6 31.Pe6 Tf5** mij waarschijnlijk onvoldoende soelaas zou bieden. Er volgde **29.Df2**. Wat heeft dit te betekenen? **29....Tf5** De witspeler pakte een dame. **30.f8D!** Zwart gaf op.

Na afloop van de wedstrijd realiseerde ik me getuige geweest te zijn van een uitzonderlijke samenloop van omstandigheden. Ook tijdens mijn partij stonden er, net als in die van Bannink, drie dames tegelijk op het bord. Zoals reeds gezegd is dat op zich al iets bijzonders. Wat is echter de kans dat er zes dames op twee borden die tijdens een wedstrijd naast elkaar liggen staan? Die kans moet extreem klein zijn. Zou toeval dan toch bestaan?

Hans Meijer.

Referentie. Stelling 29, Deel 1. Ethica, Spinoza, 1677.

EEN BIJLET VAN VIJF KRONEN/ *Frits Hoorweg*

In 1964 werd het Hoogovens Schaaktoernooi gewonnen door Iivo Nei en Paul Keres. De eerste prijs voor Keres verbaasde niemand, hij hoorde al jaren bij de wereldtop. Nei was een grote onbekende, hij had nog niet eens de meestertitel, die zou hij pas krijgen op grond van zijn resultaat in Beverwijk. Waarschijnlijk mocht hij meedoen op voorspraak van zijn beroemde landgenoot Keres. Beiden waren ze namelijk afkomstig uit Estland, al wist ik dat toen nog niet. Volgens de krant waren het Russen.

Achteraf, vele jaren later, besef ik hoe sneu dat misverstand voor de betrokkenen moet zijn geweest. De Esten waren niet uit vrije wil onderdeel van de Sovjet-Unie en voor de schakers die er vandaan kwamen betekende dat volgens zeggen: weinig aanmoediging van de centrale schaakautoriteiten en een constant gevecht om erkenning. Voor Keres was dat niet zo'n probleem, die had al een onaantastbare positie voor Estland werd ingelijfd. Maar Nei schijnt er wel last van te hebben gehad.

Ik was in 1964 zestien jaar oud en meer geïnteresseerd in de variant van het Spaans waarmee Nei zijn tegenstanders verraste: **1 e4, e5 2 Pf3, Pc6 3 Lb5, a6 4 La4, Pf6 5 0-0, Le7 6 Pc3!** Daar kon ik mijn clubgenoten mee verrassen, dacht ik. Schaken draaide toen vooral om spelen en liefst winnen. De belangstelling voor landen, volken en geschiedenis kwam pas later, toen dat winnen niet meer zo lukte.

Van 20 tot 22 maart 2000 was ik in Tallinn, de hoofdstad van Estland. Met de zakelijke reden voor mijn aanwezigheid aldaar zal ik u niet lastig vallen. Voor ik erheen ging stuurde ik een e-mail naar een schaakvriend. Zogenaamd om te laten weten dat ik een paar dagen afwezig zou zijn, maar eigenlijk om een beetje op te scheppen. Ik was benieuwd hoe hij zou reageren. Per kerende post –ouderwetse uitdrukking, die toepasselijker lijkt dan ooit tevoren– kwam zijn antwoord:

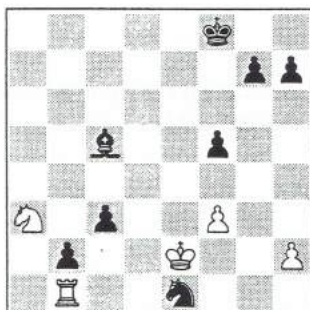
"Tallinn! Keres, bonst het dan door mijn hoofd."

Zoiets had ik wel verwacht, al was het zeer origineel verwoord. Toen de mogelijkheid van een bezoek aan Tallinn ter sprake kwam, had ik ook onmiddellijk aan Estlands beroemde schaker gedacht. Dat zou wel eens een mooie gelegenheid kunnen worden om zijn graf te bezoeken en weer een foto aan mijn verzameling beroemde schakersgraven toe te voegen.

Bij aankomst op het vliegveld trok ik geld uit de muur. Later op de dag kocht ik ergens een biertje en toen ik afrekende merkte ik tot mijn verbazing dat op een van de biljetten die ik al een halve dag met me mee droeg een afbeelding van Keres stond. Zijn beeltenis siert (nog zo'n ouderwetse uitdrukking) het veelgebruikte biljet van 5 Estse Kronen. Voor ons staat dat gelijk met 75 cent en dat fluctueert niet, want de Esten hebben hun munt gekoppeld aan de Euro. Uit de geschiedenis is nog een andere schaker bekend die op een bankbiljet heeft gestaan. Dat is Adolf Anderssen, wiens portret rond 1925 op een biljet van een van de Duitse deelstaten stond. Die biljetten waren allerminst waardevast.

Hoewel Paul Keres al bijna 25 jaar dood is (let op: 5 juni is zijn sterfdag), wordt zijn naam door schakers (toegegeven: van een bepaalde leeftijd) nog steeds met waardering uitgesproken. Misschien wel vooral in Nederland. Hij boekte zijn eerste grote internationale succes in 1938 in ons land door samen met Rueben Fine het AVRO toernooi te winnen. Misschien was dat wel het grootste succes van zijn leven. Hij liet er de wereldkampioen (Aljechin) achter zich, alsmede twee ex-kampioenen (Capablanca en Euwe) en een toekomstige (Botwinnik).

Acht spelers speelden in dit toernooi twee keer tegen elkaar. In de laatste ronde van de eerste turnus slaagde Keres erin om met zwart te winnen van Fine, die toen met 5 ½ uit 6 aan de leiding ging, voor Keres die 4 uit 6 had. Het was een prachtige partij die nog steeds wordt nagespeeld. In de laatste aflevering van New in Chess kwam de stelling na de 39^e zet van zwart weer eens aan de orde in de rubriek van Edward Winter.

Iemand had in een boek beweerd dat de schaakgeschiedenis misschien wel anders was gelopen als Fine hier niet 40 Ke1: had gespeeld. Hij was bij een eerdere gelegenheid terecht gewezen door de redacteur van de rubriek. De gespeelde zet was inderdaad fout, maar ook na het betere 40 Te1: heeft zwart goede winstkansen.

Nu had er weer iemand een brief geschreven, inhoudende dat die meneer van dat boek misschien toch wel een beetje gelijk had. Ook hem werd vriendelijk maar streng te kennen gegeven dat hij het mis had. In de rubriek van Edward Winter worden heel vaak mensen terecht gewezen. Hij is het prototype van een betweter, maar toch lees ik zijn rubriek altijd met plezier en ik ben blijkbaar niet de enige.

Laten we even kijken hoe het had kunnen gaan, als wit 40 Te1: had gespeeld.

40 Te1:, La3: 41 Kd3, Lb4 42 Kc2, Kf7 43 Te5, Ld6! 44 Tf5, Kg6 45 Tb5, Lh2 46 Kc3, Le5 47 Kd3, Kf5 48 Ke3, g5 en zwart wint.

De grap van de stelling is dat zwart de pion op c3 moet opofferen, om een vrijpion op de koningsvleugel te creëren.

Ook in de partij zelf bleek dat de manier om tot winst te komen.

40 Ke1:, La3: 41 Kd1, Ld6 42 Kc2 (42 h3, Lf4 en 43 .., Lc1), Lh2: 43 Th1, Le5 (Lf4!) 44 Th7:, Kf7 45 Th1, g5 46 Te1, Kf6 47 Tg1, Kg6 48 Te1, Lf6 49 Tg1, g4! 50 fg4:, f4 51 g5, Ld4 52 Td1, Le3 53 Kc3:, Lc1 54 Td6+, Kg5: 55 Tb6, f3 56 Kd3, Kf4 57 Tb8, Kg3 0-1

Keres gaf nog de volgende variant aan: 58 Tg8+, Kf2 59 Kc2, Ke2 60 Te8+, Kf1 61 Tf8, f2 62 Tf7, Ke2 63 Te7+, Kf3 64 Tf7+, Lf4

Iedere rechtgeaarde liefhebber wist natuurlijk al lang hoe het had kunnen gaan na 40 Te1:, want Keres heeft dat zelf aangegeven in zijn boek *Ausgewählte Partien*, dat in 1964 uitkwam bij Ten Have in Nederland. In de kast thuis staat een beduimd exemplaar, waar ik met een onzeker handschrift Sint Nikolaas 1964 in heb geschreven. De kleine preek waarmee mijn vader dit cadeau vergezeld liet gaan, staat nog in mijn geheugen gegrift. Ik had in zijn ogen al te nadrukkelijk kenbaar gemaakt dat ik dit boek en niets anders wilde hebben. Het is waarschijnlijk zijn laatste actieve bijdrage aan mijn opvoeding geweest, want hij overleed nog voor het einde van dat jaar.

Voor ik naar Estland ging had ik al kunnen uitzoeken waar Keres begraven is. In een eenvoudige reisgids stond te lezen dat hij tezamen met andere 'beroemde zonen en dochters van de natie' begraven ligt op Metsakalmistu, iets ten noord-oosten van Tallinn. Zijn graf vinden kon niet moeilijk zijn, ik hoefde bij wijze van spreken slechts op de geur van versgeplukte bloemen af te gaan. Als ik geweten had dat Metsakalmistu Ests is voor: begraafplaats in het woud, had dat mijn optimisme misschien iets gedempt. Jevgeny, onze tolk, legde me uit dat ik een gewone lijnbus kon nemen om er te komen. Maar toen ik mij op een middag door de bus had laten afzetten in een eindeloos niemandsland met naaldbomen, begon ik te vrezen dat het misschien moeilijker zou worden dan ik had gedacht. Gelukkig stond er tussen de bomen een lichtgroen gepleisterd huis. Er werd open gedaan door een mevrouw die meteen heftig haar hoofd begon te schudden, toen ik mijn beste Engels op haar los liet. "Kéres, Paul Kéres," zei ik een paar keer. Ze schudde weer met haar hoofd, maar omdat ik wanhopig aanhield, gebaarde ze dat ik binnen moest komen en op een stoel moest gaan zitten. Ze wees naar een man die uitgebreid zat te telefoneren. Toen hij klaar was, sprong ik enthousiast op en begon weer in het Engels. Ook hij schudde mismoedig het hoofd. "Kéres," zei ik maar weer eens, en nadat ik dat een paar keer herhaald had, klaarde zijn gezicht op. "Kerès," zei hij (de klemtóón moest anders) en liep met grote passen op de deur af, gebarend dat ik mee moest lopen. Daarna was het allemaal snel voor elkaar. Hij bracht me met de auto tot onder aan een klein heuveltje. Bovenop het heuveltje liggen een paar zeer simpele stenen, waarop slechts een naam en twee jaartallen staan. Op een van die stenen staat: Paul Keres 1916-1975. De eenvoud is bedrieglijk; alleen voor heel beroemde mensen volstaat zo'n minimaal grafscript. Keres ligt er begraven naast een geliefde president en een bekende operazanger.

Hoe is het toch te verklaren dat een eenvoudige schaker zoveel eer wordt bewezen? Dat kan niet alleen zijn omdat hij zo aardig was en omdat hij zo goed kon schaken. Het heeft iets te maken met het droevige lot van de Esten in de vorige eeuw.

Door het naspelen van de partijen uit dat boek en het lezen van de spaarzame verbindende teksten, krijg je daar op een subtiele manier inzicht in. Niet dat in die teksten enige vorm van jammerklacht te vinden is, want dan had het boek in die tijd niet uitgegeven kunnen worden. In 1939 speelde Estland nog als onafhankelijk land mee in de schaakolympiade te Buenos Aires. Eind 1940 speelde Keres in het kampioenschap van de Sovjet-Unie. Weer een jaar later zien we hem optreden in toernooien die een duidelijk Duits stempel dragen. In 1945 is hij weer present in het kampioenschap van de Sovjet-Unie.

Het mag duidelijk zijn dat Keres geen verzetsheld was, maar blijkbaar werd zijn collaboratie, als je het zo wilt noemen, door de andere Esten als onvermijdelijk gezien en eerder tragisch dan verwerpelijk. Zijn lot is men misschien een beetje gaan zien als het lot van de natie. De Russen namen hem zijn deelname aan Duitse toernooien overigens wel kwalijk en het heeft even geduurd voor hij weer mocht spelen, na de oorlog. Na de wedstrijd om het wereldkampioenschap in 1948 kwam het verhaal in de wereld dat de Sovjet autoriteiten hem, als tegenprestatie voor hun coulantie in 1945, hadden gedwongen om Botwinnik te laten winnen. Een raar verhaal waar nooit bewijzen voor te vinden zijn geweest, behalve de kwaliteit van de gewisselde partijen. Nunn heeft er bij een recente heruitgave van Keres' partijenverzameling op gewezen dat die kwaliteit op zich onvoldoende bewijs is. Ook de beste schakers halen soms stomiteiten uit en het spel van Botwinnik lag Keres nu eenmaal niet.

Nadat onze tolk mijn passie voor schaken had ontdekt, vertelde hij me dat hij met Jaan Ehvest (nu de sterkste speler van Estland en een paar jaar geleden nog horend bij de wereldtop) op school had gezeten. Estland is een klein land. Het is 1,5 keer zo groot als Nederland en er wonen maar 1,5 miljoen mensen. Landgenoten zijn familieleden of kennissen, lijkt het soms. Hij deed me nog een goed idee aan de hand. Ik moest maar eens een bezoekje brengen aan de Paul Keres schaakclub, gelegen in de oude middeleeuwse stad. En dat deed ik natuurlijk graag. Wie denkt dat het Nationaal Schaakgebouw iets bijzonders is, moet daar maar eens gaan kijken. Nog nooit eerder was ik in een club waar je geacht werd je jas af te geven bij een dame, die de garderobe beheert. Nu moet daarbij vermeld worden dat beheerde garderobes vrij normaal zijn in Estland, maar het draagt toch bij tot een atmosfeer die hier op schaakclubs ver te zoeken is. Er wordt op twee verdiepingen gespeeld in ruimtes met boogramen en pilaren. De mevrouw van de garderobe maakte mij in het Duits duidelijk, dat de directeur helaas bezig was en mij niet kon ontvangen. Ik vroeg haar hoe deze hooggeplaatste heette. "Herr Nei," was het onvermijdelijke antwoord.

Inmiddels moet de oude meester 67 jaar oud zijn en hij schijnt al jaren aan de kost te komen door het leiden van de Paul Keres schaakclub. Na zijn succes in Beverwijk heeft hij vooral middelmatige resultaten geboekt. Nog één keer schitterde hij. In 1969 werd hij tweede in een toernooi dat in zijn woonplaats Tallinn werd gehouden, achter Stein en natuurlijk samen met Keres.

10-5-2000/fh/vijf kronen

FRITZ - FRITZ

To: fhoorweg@xs4all.nl
 From: meijgia <meijgia@wxs.nl>
 Subject: Nederland-Duitsland
 Data: 21-05-00 - 15.11

frits,

wij - de krasse meijer en de niet minder krasse nep - zaten wat te browsen op het net. De meest horribele visioenen deden zich daarbij aan ons voor. hieronder staat er een. het allerergste is, het gaat niet eens over jou!

Netherlands - Germany
 Board 1: Fritz - Fritz
 Board 2: Fritz - Fritz
 Board 3: Fritz - Fritz
 Board 4: Fritz - Fritz

groetjes,

manuel6 en hans7

Het Oliebollentoernooi, 4 januari 2000

Door vakantie van een van de organisatoren werd het laatste oliebollentoernooi van de 20^e eeuw op de eerste dinsdag van 2000 gehouden. Dat weerhield 44 schakers er niet van om aan dit eerste Oliebollentoernooi zonder Henk Breugem deel te nemen; tenminste, de geestelijke vader van vele Oliebolvarianten deed wel mee, maar was geen organisator. Na de opening konden de spelers direct aan de thema's gaan werken. Het eerste thema, 'Dubbelschaak', werd in vier rondes uitgewerkt, het tweede thema, 'Opdrachten', in de drie andere rondes. Per ronde waren maximaal 6 of 7 punten te behalen. Het dubbelschaak was onderverdeeld in het

- 'Twee zetten per keer doen', het gewoonste schaak van de avond. Ieder doet twee zetten. Voor de oliebol veteranen een makkie, maar wel weer even lekker om er in te komen.
- 'Om beurten een zet doen in koppels van twee', waarin koppels werden gevormd en de spelers zonder te overleggen samen een partij moesten spelen. Dat dit nogal wat onverwachte zetten heeft opgeleverd laat zich raden...
- 'Twee partijen spelen op één bord', waarin het bord in twee delen was opgesplitst en met twee koningen en twee klokken op één bord moest worden geopereerd, bleek heel wat lastiger te zijn dan met één koning en één klok...
- 'De een zegt met welk stuk, de ander doet een zet met zo'n stuk', met dezelfde koppels als eerder, leverde vooral verrassingen op als je verschillende zetten kan doen met hetzelfde stuk. Zo kan je, als je medespeler 'Loper' zegt, met één van de beschikbare lopers misschien heel wat verschillende dingen doen, zoals Dame aanvallen, pion veroveren of mat voorkomen. Hopen dat je medespeler de goede kiest...

Daarnaast was er het opdrachterschaak, waarin de spelers opdrachten kregen die ze moesten volbrengen. Zo was mat zetten (dat bleef) één punt waard, alle stukken op zwart zetten bijvoorbeeld, of aftrekschaak geven, of alle hoekvelden bezetten, of promoveren, of alle centrumvelden bezetten of wat dan ook één, twee of drie punten waard. Soms was het dan ook handiger om de tegenstander niet meteen mat te zetten (1 punt), maar eerst wat opdrachten uit te voeren en daarna mat te geven (tot 7 punten). Er waren drie varianten:

- Iedereen dezelfde opdrachten. Hierin werd nogal wat samengewerkt tussen de spelers, maar dan moest je wel je stukken op de zwarte velden zetten, en niet allemaal op de witte velden...
- Iedereen kon kiezen uit opdrachten. Omdat je de opdracht van de tegenstander een beetje wist kon je hem nu beter tegenwerken. Sommige opdrachten werden vaker gekozen dan andere...
- Opdrachten pakken uit een algemene voorraad. Nu wist je niet wat de opdrachten van je tegenstander waren en kreeg je weer een heel ander spel....

Na zeven hilarische rondes en nadat een schaal vol olieballen was verorberd kon de eindbalans van dit toernooi worden opgemaakt. Henk Bragonje had verreweg de meeste punten veroverd (40 bij een maximum van 45) en veroverde daarmee de zilveren oliebol. De andere winnaars waren:

Groep 1: Bernard Bannink (36), Eelco Kuipers (33)
 Groep 2: Harry Boerkamp (29), Mildo van Staden (23)
 Groep 3: Hamilcar Knops (31), Mark van Putten (31)
 Groep 4: Herman Buiten (31), Henk Breugem (27)
 Groep 5: Henk Bragonje (40), Peter den Blaauwen (22)
 Groep 6: Michael de Regt (31), David Ong (29)

Het Thematoernooi, 25 januari 2000

Het thema van deze avond was 'Onbeleefde openingen', naar een stuk van Tim Krabbé over het Iers gambiet. Door 32 spelers in drie groepen werden deze avond drie onbeleefde openingen aan de tand gevoeld. Het Iers gambiet, het Cochrane gambiet en het Winkelmann-Riemer gambiet. Iedereen speelde iedere opening twee maal, zoveel mogelijk met wit en met zwart. Bedoeling was niet alleen iedereen een leuke avond te bezorgen, maar ook iedereen kennis te laten nemen met deze openingen: je hebt namelijk van die mensen (ook bij andere verenigingen), je kan het je haast niet voorstellen, die deze openingen ook werkelijk spelen. En dan kan het geen kwaad het een en ander van deze openingen te weten. Aan het eind van de avond bleek dat het Iers Gambiet ongeveer 53% met wit te scoren en het Winkelmann-Riemer gambiet ongeveer 52%, maar dat de grote winnaar het Cochrane gambiet was: de score van wit hiermee was liefst 72%. Van de deelnemers vielen er ook nog zes in de prijzen: dat waren Eelco Kuipers (5½ punt) en Bernard Bannink (5½) in groep 1, Richard Tan (6) en Rens Minnema (4½) in groep 2 en Coen Veld (6) en Peter dan Blaauwen (5½) in groep 3.

Het HSB-snelschaakkampioenschap voor clubteams, 11 maart 2000

Nadat het met wat moeite was gelukt om twee teams bij elkaar te krijgen (er waren kandidaten die op vakantie waren, in het buitenland zaten, de kinderen dat weekend hadden, moesten werken, toch van deelname afzagen omdat ze "anders alles om moesten gooien", gewoon niet reageerden op een oproep of van tevoren wisten dat ze ziek zouden zijn) gingen we met negen snelschaak fanaten naar Delft, in een nieuwe locatie. Dat het een vreemde dag zou worden bleek al snel toen Bernard meteen naar de locatie reed, terwijl Gerhard en Henk N vertwijfeld de weg zochten. Enfin, we kwamen toch aan en al snel bleek dat beide teams op een goede klassering konden hopen. Enkele grote overwinningen in het begin gaven grote hoop op misschien wel een medaille. In het eerste team (Eelco, Bernard, Henk N en Henk L) was vooral Eelco een rots in de branding. Zijn uiteindelijke score van 9 uit 11 was dan ook fantastisch. Ook al verloren de anderen, hij won wel. In het tweede team (Gerhard, Yde, Rens, Richard en Mark) gold dat voor Richard (8 uit 9). Onderweg werd Botwinnik van wat illusies ontnomen (P2-B2 4-0, P2-B1 0-4, P1-B1 3½-½) en werden enkele sterker geachte teams aan de zegekar geregen. Promotie 1 moest uiteindelijk alleen zijn meerdere erkennen in de eerste teams van DD, Rijswijk, DSC en Ooievaar. Promotie 2 verloor wat vaker. Uiteindelijk werd Promotie 1 7^e met 26 uit 44 (Eelco 9, Bernard 6, Henk N 6, Henk L 5, allemaal uit 11), op respectabele achterstand van DD1 dat met 36 uit 44 ruim winnaar werd. Promotie 2 werd 14^e met 24 uit 44 (Gerhard 4½/8, Yde 2½/9, Rens 4½/9, Richard 8/9, Mark 4½/9). Na de prijsuitreiking (geen prijzen) werd de aftocht geblazen. Het zonnetje scheen, zoals altijd bij een snelschaaktoernooi. Eelco ging nog verder schaken in Barendrecht, de anderen keerden terug naar huis.

De uiteindelijke eindstand luidde:

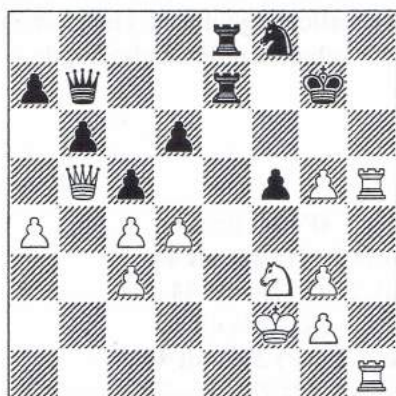
1 DD 1 (K) 36 uit 44	13 HSV 1 (P) 24 uit 44
2 Ooievaar 1 (K) 28½ uit 44	14 Promotie 2 (1) 24 uit 44
3 Rijswijk 1 (K) 28½ uit 44	15 Rijswijk 2 (P) 24 uit 44
4 DSC 1 (K) 27½ uit 44	16 DSC 2 (K) 23½ uit 44
5 WSC 1 (K) 27 uit 44	17 Haagse T 2 (P) 23½ uit 44
6 Haagse T 1 (P) 26½ uit 44	18 Tijdnood 2 (2) 23½ uit 44
7 Promotie 1 (K) 26 uit 44	19 RSC/BP 1 (P) 23½ uit 44
8 Tijdnood 1 (P) 26 uit 44	20 WSC 2 (1) 22½ uit 44
9 DD 2 (K) 26 uit 44	...
10 Vogelwijk 1 (1) 26 uit 44	30 Botwinnik 2 (2) 20½ uit 44
11 Botwinnik 1 (1) 24½ uit 44	...
12 DSC 3 (K) 24½ uit 44	44 Tijdnood 5 (3) 4½ uit 44

Gerhard Eggink

HET ZUIVERE SCHAKEN

Oom Petros is een kluizenaarachtige oude man die in een buitenwijk van Athene woont en zijn dagen vult met schaken en in zijn tuin werken. Hij wordt onderhouden door zijn twee jongere broers, succesvolle zakenlieden die het familiebedrijf van hun vader hebben overgenomen. Zij beschouwen Petros als een totale mislukkeling. Zo begint het verhaal van Apostolos Doxiadis over *Uncle Petros and Goldbach's Conjecture*. Een boek over oom Petros queeste naar de oplossing van het vermoeden van Goldbach. Christian Goldbach, een Duits wiskundige uit de achttiende eeuw en tijdgenoot van de grote Leonhard Euler, merkte dat hij elk even getal minstens op één manier als de som van twee priemgetallen kon schrijven en vroeg zich af of dit altijd waar was. Een groot deel van zijn leven blijft oom Petros koppig hopen dat hij het bewijs voor dit vermoeden kan vinden. Dat bewijs zou een sensatie van de eerste orde zijn. Net zoals hij waarschijnlijk hoopt dat hij eens het niveau van een schaakmeester zal bereiken als hij de loop van de schaakstukken maar wat beter zou leren doorgronden. Want alleen dan heeft het leven zin. Al is het, om met professor Barendregt te spreken, van het leven ná de dood.

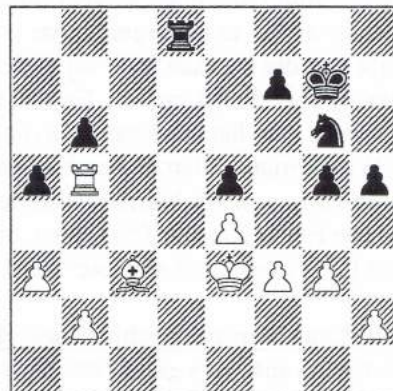
Is er leven na de dood? Voor schakers is dit geen vraag maar een weet. In Dresden speelde ik vorig jaar een partij waarin ik op een zeker moment de dood recht in de ogen keek. Gelukkig was de oude veerman Charon, die de gestorvenen over de Styx zet, zo vriendelijk mij weer op te willen halen uit het rijk van Hades en terug te brengen naar het rijk der levenden. Aan de overkant lachten de muzen mij alweer toe.

J. Schmitz-Jordan – J.W. Meijer (Dresden, 17-7-99)
29.... Te2 30.Kg1 Dxf3! Een mooi dameoffer. Het verleidelijke alternatief 30....Txg2 31.Kxg2 Te2 32.Kg1! Df3 wint niet. Na 33.Th7! Kg6 34.Th7h6! Kg5 35.Th1h5 is het remise door eeuwig schaak. Na **31.gxf3 Te1 32.Kh2 Te8e2 33.Kh3 Th1** volgt mat.

Deze partij was in Dresden niet de enige tijdens welke ik Hades en zijn metgezellin Moira, de

schikgodin van het noodlot, van te dichtbij kon bewonderen. Bij tijd en wijle schrik ik nog steeds wakker van hetgeen ik tijdens het slot van de volgende partij meemaakte.

R. Siegmund – J.W. Meijer (Dresden, 19-7-99)
 Het zal duidelijk niet lang meer duren en ik zal af moeten dalen naar het rijk van Hades. **40.Tb6** Of simpel **40.Ke2. 40...Td1 41.Tb5** Of **41.Kf2. 41.Th1 42.Ta5** Of **42.Le5. 42.Th2** De situatie is allengs minder duidelijk. **43.b4 Tg2** Of **43.f6 44.Le1** Hier won **44.Le5. 44... f6**. Moedig. Maar is dit verstandig? **45.Ta7 Kh6 46.b5** Na **49.Lf2** kon wit op winst spelen. **46...Tb2 47.a4 h4 48.gxh4 gxh4 49.Lxh4** Vraagtekens schieten tekort. **49...Pf4 50...Te2** mat.

Ik dwaal af. Ik wilde het niet hebben over dit andere schaken maar over het schaken dat op wiskunde lijkt. Een van de beroemdste wiskundigen was Paul Erdős. Hij had de capaciteiten om Goldbach's vermoeden te ontrafelen. Hij vertrok voordat hij er aan toe kwam. Wiskundigen zijn vaak zonderlingen maar hij was wel de vreemdste van allemaal. Als hij het had over iemand die dood was dan bedoelde hij dat de persoon in kwestie gestopt was met wiskunde. Vertrokken betekende dat de persoon dood was. Het enige dat een wiskundige volgens Erdős tijdens zijn leven doet is koffie omzetten in theorema's. Lang voordat ik de Kasparov factor introduceerde bestond het Erdős getal. Wiskundigen die samen met hem een artikel geschreven hebben beroemen zich op hun Erdős getal van één. Er zijn er zeer vele. Zijn hele leven was hij onderweg. Hij verbleef dan bij vrienden die als ze de deur openden een man aantroffen die hen met de zinsnede *'My brain is open!'* begroette. Eenmaal binnen gingen ze op zoek naar de diepere samenhang in de wereld van de getallen. Een vreemde man die leefde in een vreemde wereld. Als er een hemel is dan zal die ongetwijfeld een op de zuivere wiskunde gebaseerde structuur hebben. Daar zal men het zuivere schaak spelen. Ik bedoel hier natuurlijk het schaak van schaakcomponisten als Mitrofanov en Pogosians. Niet dat andere schaken.

Dat andere schaak is grillig en onberekenbaar. Een voorbeeld uit de praktijk. In onderstaande stelling, die we na veertien zetten bereiken, is de dreiging van de zwarte stukken bijkans tastbaar. Het beste voor wit lijkt 15.Le2, 16.0-0 en 17.Tac1. Ik voelde me achter het bord bepaald ongemakkelijk. Dat was terecht. Na afloop bleek mijn tegenstander met deze variant al eens van een grootmeester gewonnen te hebben.

J.W. Meijer – H. Hoffmann (Dresden, 21-7-99)

Na tien zetten retrograde schaak waren we in onderstaande positie verzeild geraakt.

Ik overwoog 25.Lc1, 25.Lg1 en 25.Lc5 maar zag daar om diverse redenen vanaf. Hoffmann liet zien dat deze zetten na 25....Df3 26.gxf3 Lh3 mat meteen verliezen. Een variatie op Boden's mat. Er volgde 25.Td3 Db8 en ik stond tien zetten later alsnog mat.

Ook de geschiedenis van de stad Dresden was grillig. Het is moeilijk je voor te stellen als je in het centrum rondwandelt dat het er nog niet eens zo lang geleden uit gezien moet hebben als Grozny nu. Totaal verwoest. In een nacht weggevaagd van de aardbodem. Nu is vrijwel de gehele stad herbouwd. Op een van de vrije ochtenden bezochten we het monument dat herinnert aan die fatale nacht. Een sober monument dat er ook staat voor Isolde, de muze uit de jeugd van oom Petros, die samen met haar twee dochters tijdens die fatale nacht in Dresden verbleef.

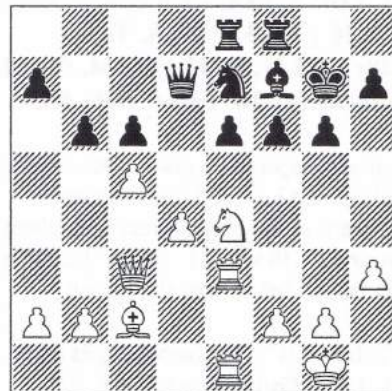
In Dresden kocht ik van de oude grootmeester Aleksey Suetin zijn boek over Tigran Petrosjan. Ik trof er de volgende oogstrelende combinatie in aan.

Tigran Petrosjan – Luděk Pachman (Bled, 1961)

19.Dxf6! Een opzienbarend dameoffer. 19.Kxf6 20.Le5 Kg5 21.Lg7!! snijdt de terugtocht van de zwarte koning af. Zwart gaf op. Het is mat na 21....Pf5 22.f4 Kg4 23.Pe5 Kh5 24.Lf3 en ook na 21...e5 22.h4 Kh5 23.Lf3.

Slechts een doodenkele keer lukt het een schaker om kortstondig de illusie te koesteren dat ook hij zich op dit niveau bevindt. Onlangs beleefde ik zo'n moment.

J.W. Meijer (Promotie) – K.H. Braüer (Max Euwe, Hoensbroek) (Zoetermeer, 11-12-99)

26.Pxf6! Kxf6 27.d5 Kg5 28.Dg7! In het voetspoor van de oud-wereldkampioen. 28...Pf5 29.Lxf5 exf5 30.Tg3 Kf4 31.Dh6 g5 32.Tf3 mat.

Volgens de wiskundige John Nunn bestaat de gemiddelde grootmeesterpartij voor slechts zestig procent uit correcte zetten. Kasparov merkte in een interview op dat als hij in vorm is hij jaarlijks vijfenzeventig procent haalt. De perfecte schaker zou volgens John Nunn een Elo-rating van 3300 hebben. We hebben nog een zeer lange weg voor de boeg.

Hans Meijer.

Schoonheid geprijsd door Ruurd Kunnen

2. Schoonheid en fouten

A win by an unsound combination, however showy, fills me with artistic horror. (W. Steinitz).

In de dertiger jaren was er een schaakmeester, Grünfeld (inderdaad, die van de Grünfeld-verdediging), die principieel van mening was dat geen enkele partij een schoonheidsprijs verdiende. Mooie combinaties en matwendingen waren meestal pas mogelijk na ernstige fouten van de verliezende partij en schoonheidsprijzen waren dus niets meer dan beloningen voor blunders van de tegenstander.

Verdielt een partij de schoonheidsprijs, als er een fout in de winnende combinatie zit? Of als de combinatie een wanhoopspoging is om een verloren partij te redden? Twee voorbeelden waarin de koning na een (dame)offer over het hele bord wordt gejaagd, om tenslotte na een wilde achtervolging ver van huis en haard een eenzame dood te sterven.

Tartakower-Euwe, Venetië 1948

1.e4, e5; 2. Pf3, Pc6; 3. Lc4, Lc5; 4. c3, Lb6; 5. d4, De7; 6. 0-0, d6; 7. h3, Pf6; 8. Te1, 0-0; 9. Pa3, Pd8; 10. Lf1, Pe8? 11. Pc4, f6; 12. a4!, c6; 13. Pb6x, ab6x; 14. Db3+, Pe6; 15. Db6x, g5

Zwart heeft een pion verspeeld en gooit alles op de aanval. Op de 10^e zet had hij ...Pd7 moeten doen, zodat hij met het paard op b6 had kunnen terugslaan. Een alternatief voor 11...f6 was 11...ed4x; 12. cd4x, waarna wit echter ook in het voordeel zou zijn geweest.

16. Lc4, h6; 17. h4, Kh7; 18. hg5x, hg5x; 19. de5x, de5x; 20. Le3, Th8; 21. g3, Kg6; 22. Kg2?

Wit heeft zijn stelling deskundig om zeep gebracht en zwart profiteert nu op fraaie wijze.

22. ... Pf4+!!; 23. gf4x, Lh3+; 24. Kg3

Probeer een zoenoffer. Na 24. Kg1, gf4x wint zwart snel, bv. 25. Lc5, Dg7 met de dreiging 26... Kh6+ en 27 ... Dg2 mat.

24. ... ef4x+; 25. Lf4x, Dd7

De kloppacht is begonnen. Er dreigt mat op g4. Na 25... gf4x; 26. Kf4x zou wit via e3 kunnen ontsnappen.

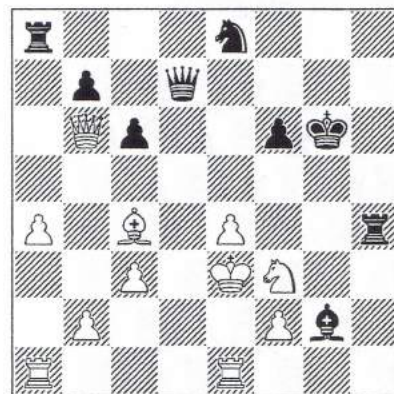
26. Ph2, gf4x; 27. Kf4x

Na 27. Kf3, Lg2+ leidt 28. Kg2x, Dh3+; 29. Kg1, Dh2x; 30. Kf1, f3 tot mat, en 28. Ke2, Th2x tot stukverlies.

27. ... Th4+; 28. Ke3

Of: 28. Kf3, Lg2+; 29. Kg2x, Dh3+; 30. Kg1, Dh2x+; 31. Kf1, Dh1+; 32. Ke2, De4x+; 33. Kd2, Dc4x enz. Of: 28. Kg3, Tg4+ a) 29. Kf3, Lg2+; 30. Ke3, Te4x mat; b) 29. Kh3x, Tg5+; 30. Kh4, Dh7 mat.

28. ... Lg2; 29. Pf3

29. ... Te4x+!!

Een knappe zet. Verleidelijk was 29 ... Lf3x; 30. Kf3x, Dg4; 31. Ke3, De4x; 32. Kd3, Dc4x enz., maar deze variant sneuvelt op de tussenzet 30. Tg1+ enz.

30. Ke4x, Pd6; 31. Kd3

31. Kd4, Pc8 en 31. Ke3, Pc4x leiden tot dameverlies en na 31. Kf4, Df5; 32. Kg3, Df3x gaat wit mat.

31. ... Df5+; 32. Kd4

Anders dameverlies door 32. ... Pc4x+.

32. ... Df4+; 33. Kd3

Het is gemakkelijk na te gaan dat wit na 33. Kc5 snel verliest: 33...Dc4x+; 34. Kd6, Dd5+; a) 35. Kc7, Dd8+; 36. Kb7x, Dc8 mat b) 35. Ke7, Df7+; 36. Kd6, Df8+; 37. Kd7(e6), Lh3 enz. Of 37. Te7, Td8; 38. Ke6, Lh3 mat.

33. ... Dc4x+; 34. Kc2, Lf3x; 35. b3?

Volgens Euwe was 35. Dd4 hardnekkiger.

35. ... Le4+; 36. Kb2, Dd3; 37. Tg1+, Kf7; 38. Tac1

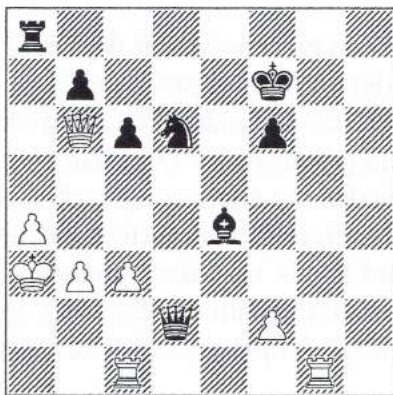
Euwe geeft nog de volgende varianten:

1. 38. Tad1, Dc2+
 - a) 39. Ka1, Ta4x+; 40. ba4, Da4x+; 41. Kb2, Pc4+; 42. Kc1, Dc2 mat.
 - b) 39. Ka3, Pc4+; 40. bc4x, Ta4x mat.
2. 38. Dc7+, Ke6; 39. Tac1, Dd2+
 - a) 40. Ka3, Pb5+ en damewinst;
 - b) 40. Ka1, Pc4 en wint.

38. ... Dd2+; 39. Ka3

Of: 39. Ka1, Pc4; 40. Db7x+, Ke6

- a) 41. bc4x, Ta4x mat.
- b) 41. Tb1, Dc3x+; 42. Ka2, Ta4x+; 43. ba4x, Da3 mat.

39. ... Pc4+ !!; 40. bc4x, Ta4x; 41. Ka4x, Da2+; 42. Kb4, Db2+

Wit geeft het op vanwege 43. Ka5, Da3 mat of 43. Kc5, Df2x+; 44. Kb4, Db6x+; 45. Ka3, Lc2; 46. Tc2x, Dg1x.

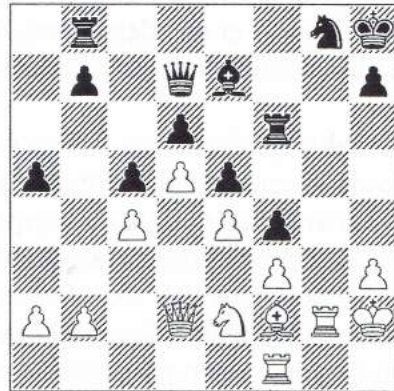
Ondanks dat hij binnen 15 zetten verloren stond, kreeg zwart voor deze partij de schoonheidsprijs. Hans Kmoch wijst op twee verborgen symmetrieën die alles nog mooier maken: Pb8-c6-d8-e6-f4 vs. Pg8-f6-e8-d6-c4 en Ta8-a4 vs. Th8-h4. Briljant toch van Euwe?

In de volgende partij laat de aanvaller een steekje vallen, maar zijn dameoffer levert ook hem de eerste schoonheidsprijs op.

Averbach-Kotov, Kandidatentoernooi, Zürich/Neuhausen 1953

1. d4, Pf6; 2. c4, d6; 3. Pf3, Pbd7; 4. Pc3, e5; 5. e4, Le7; 6. Le2, 0-0; 7. 0-0, c6; 8. Dc2, Te8; 9. Td1, Lf8; 10. Tb1, a5; 11. d5, Pc5; 12. Le3, Dc7; 13. h3, Ld7; 14. Tbc1, g6; 15. Pd2, Tab8; 16. Pb3, Pb3x; 17. Db3x, c5; 18. Kh2, Kh8; 19. Dc2, Pg8; 20. Lg4, Ph6; 21. Ld7x, Dd7x; 22. Dd2, Pg8; 23. g4, f5; 24. f3, Le7; 25. Tg1, Tf8; 26. Tcfl, Tf7; 27. gf5x, gf5x; 28. Tg2, f4; 29. Lf2, Tf6; 30. Pe2

Bronstein geeft als commentaar dat de partij zich voortdurend in een dynamisch evenwicht bevond dat hoge eisen aan beide spelers stelde. Met zijn 17^e zet verlegde zwart zijn activiteiten naar de koningsvleugel. Ook wit wilde hier opereren, maar met 23. g4 probeerde hij vuur met benzine te blussen. De zet 27. gf5x werd door veel commentatoren afgekeurd, volgens Bronstein ten onrechte omdat deze zet onderdeel was van een lang voorbereid plan: "Averbach was van plan over de g-lijn aan te vallen en opent hem daarom. Volkomen logisch, alleen had de h-pion op h2 moeten staan".

30. Dh3x+!!; 31. Kh3x, Th6+; 32. Kg4, Pf6+; 33. Kf5

33. ... Kg5?, Th5 mat. Beide spelers zaten in tijdnood. Kotov herhaalt daarom een paar keer de zetten, om de tijdcontrole te halen en de partij te kunnen afbreken.

33. ... Pd7?

De eerste commentatoren gaven deze zet een uitroepeteken. Er dreigt 34... Tf8+; 35. Kg4, Tg8+; 36. Kf5, Tf6 mat. De tekstzet geeft wit echter een verdedigingsmogelijkheid. Bronstein geeft aan dat 33...Pg4 direct beslissend was geweest.

34. Tg5!, Tf8+; 35. Kg4, Pf6+; 36. Kf5, Pg8+; 37. Kg4, Pf6+; 38. Kf5, Pd5x+; 39. Kg4, Pf6+; 40. Kf5, Pg8+; 41. Kg4, Pf6+; 42. Kf5, Pg8+; 43. Kg4, Lg5x

Bronstein: "Zwart dreigt 44...Le7 en vervolgens 45...Pf6+; 46. Kf5, Pd7+; 47. Kg4, Tg8+ en mat op de volgende zet. Wit heeft twee tempi voor zijn verdediging, maar kan deze niet benutten omdat alle verbindingen tussen de bovenste en de onderste bordhelften door pionnen en het zwarte artillerievuur zijn versperd. Relatief het beste was 44. Le3, Le7; 45. Lf4x, ef4x; 46. Pf4x, Th4+; 47. Kg3, Tf4x, maar ook dit is volkomen uitzichtloos."

44. Kg5x, Tf7

Dreigt mat in twee: 45...Tg7+ en 46...Tf6.

Onvoldoende is 45. Pf4x, Tg7+; 46. Pg6+, Tgg6x; 47. Kf5, Pe7 mat.

45. Lh4, Tg6+; 46. Kh5, Tfg7; 47. Lg5, Tg5x+; 48. Kh4, Pf6; 49. Pg3, Tg3x; 50. Dd6x, T3g6; 51. Db8+

"Noch ein Rachenschach."

51. ... Tg8 en wit geeft op wegens de dreigingen 52... Tb8x damewinst en 52... Th6 mat.

DOCTOR DOCEERT

XLI Paard versus Loper.

door Manuel Nepveu

Er lopen hier op de schaakclub lieden rond die met enige regelmaat, ongevraagd en met verve verkondigen dat zij het Paard verkiezen boven de Loper. Paard met een hoofdletter, Loper met een hoofdletter om aan te geven dat het hier gaat om het Paard "an sich" en om de Loper "an sich" in de beste Kantiaanse traditie. Degenen die zich zulke voorvechters van de trouwe vierbener vertonen leggen daarbij een stelligheid aan de dag die voornamelijk schouder-ophalen provoceert. Desalniettemin is de vraagstelling interessant: looper of paard?

In de boekjes van Euwe is er aan deze vraag ruime aandacht besteed. Maar Euwe leefde in de vorige eeuw en misschien zijn de inzichten sinds zijn tijd ietsje veranderd. Zou toch kunnen ?!

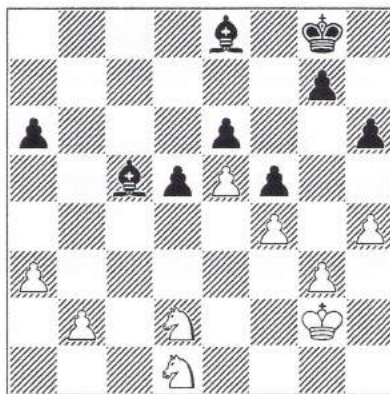
Beljavski en Michaltsjisjin besteden aan de vraag ruime aandacht in een boekje dat ik in een eerder artikel reeds onder Uw aandacht bracht: in "Winning Endgame Technique" wordt een hoofdstuk aan deze vraag gewijd. Na de opmerking dat in het midden-en eindspel de looper in 60 procent van de gevallen beter is dan het paard halen de schrijvers grootmeester Dorfman aan, die in een olijke bui verkondigde dat "de allerslechtste looper beter is dan het allerbeste paard". De opmerking is een leuke smaakmaker, maar vervolgens gaan de heren schrijvers serieus aan het werk. Laat ik hun opmerkingen puntsgewijs samenvatten. Cursief laat ik bij enkele punten mijn eigen eigenwijze opmerkingen volgen; die komen dus niet voor rekening van de schrijvers. Ik zeg er nog eens uitdrukkelijk bij dat hun constateringingen betrekking hebben op het *eindspel* en niet op andere fasen van de schaakpartij.

- 1) Lopers hebben in het algemeen een klein plusje tegenover het paard omdat de posities in het eindspel doorgaans open karakter dragen. *Deze opmerking is van statistische aard en in concrete situaties heb je aan dit gegeven niet zo heel veel.*
- 2) Lopers zijn gemakkelijker om mee te manoeuvreren; goed spelen met een paard vereist een echt goede techniek. *Ook deze opmerking heeft misschien niet erg veel praktische waarde.*
- 3) Lopers en paarden werken niet altijd in "splendid isolation". Lopers en torens zijn uitstekende maatjes, terwijl paarden en dames heel vaak een prima koppel vormen.
- 4) Het looperpaar is meestal sterker dan looper en paard, "maar een paardenpaar kan flink weerstand bieden". *Het laatste gedeelte van deze opmerking vind ik toch wel verrassend en helaas geven de auteurs geen enkel partijvoorbeeld waaruit blijkt waarom dit zo zou zijn. Bedoelen de schrijvers soms dat paarden onberekenbare beesten zijn met hun uitvallen en dat het praktisch lastig is om tegen een paardenpaar te spelen met het looperpaar? Of zit er een meer theoretische reden achter hun opmerking? Ik vind de constatering in ieder geval opmerkelijk, want ik zou juist verwachten dat het bezit van twee paarden tegenover een looperpaar nu juist een extra nadeel zou zijn. Immers, voor de partij die het looperpaar bezit is het gemakkelijker om af te ruilen naar een voor hem gunstig eindspel "loper-versus-paard" dan het voor de bezitter van de paarden is om een voor hem gunstig eindspel "paard-versus-loper" af te dwingen.*
- 5) Het belang van de pionnenformatie komt tot uiting in de volgende, nogal cryptische opmerking. Hoe symmetrischer de pionstelling, hoe sterker het paard. *Ik kan me voorstellen dat dit geldt als de paardpartij zijn boeren op velden kan zetten waar de looper geen zeggenschap over kan laten gelden. Is dat misschien de reden? Ik vind het een vreemde regel.*
- 6) Het paard is het meest geschikt om voorposten in het centrum te bezetten.

- 7) De loper is het meest geschikt om zwakke velden van eenzelfde kleur onder vuur te nemen en om objecten op twee vleugels tegelijkertijd aan te vallen.
- 8) Het paard is vooral geschikt in de strijd met pionnen op een vleugel.
- 9) Posities van paard tegen loper met een geïsoleerde pion zijn gunstig voor de paardpartij.
- 10) Als er dubbelpionnen aanwezig zijn is het paard meestal sterker dan de loper. Deze observatie stamt van Smyslow.

Deze regels hebben weliswaar niet de kracht van de Tien Geboden, maar het is ongetwijfeld goed om ze te kennen en te begrijpen.

De strijd van het loperpaar tegen het paardenpaar komt niet dagelijks voor en ik herinner me uit mijn eigen praktijk maar twee voorbeelden. Die ervaringen –nogal beperkt in aantal dus- staan echter wel haaks op het verhaal van Beljavski en Michaltsjisin. In een partij Noack-Nepveu, Berlijn 1994, waarin ik het loperpaar bezat won ik door over te gaan naar een eindspel van de goede loper versus paard. Ziehier de stelling:

Het is voor Wit geen sinecure hier een verdediging te organiseren. Wit lukte het in de partij niet, maar zijn paardenpaar lijkt mij hoe dan ook zwaar inferieur aan het loperpaar.

39 ... , a5 40 Kf1, Kf8 41 Pc3, Ke7 42 Pe2, Lb5 43 Pf3, Kd7 44 Ke1, Le2x! 45 Ke2x, a4

In het vervolg wordt Wit gewurgd. Het enige waar Zwart nog op diende te letten is dat Wit niet via een pionnendoorbraak de gelegenheid krijgt met de ver opgerukte e-pion te gaan lopen.

46 Pe1, Ld4 47 Pd3, Kc6 48 Kd2, Kb5 49 Kc2, Kc4 50 h5, Le3 51 Pc1, Lf2

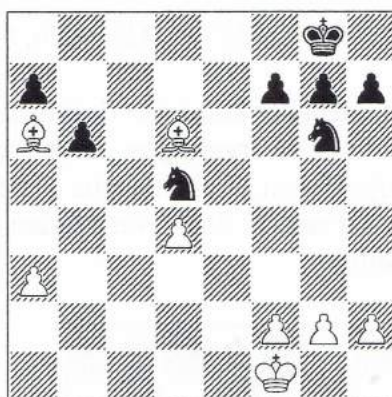
Ik herinner me dat Noordhoek en Bannink na gedane arbeid hier bij mijn bord stonden. Na de partij vroegen zij zich af of overgang naar een pionneneindspel niet ook winnend was geweest. Het antwoord is bevestigend. Tijdens de partij heb ik het overwogen, maar de superioriteit van de loper tegenover het witte ros leek me afdoende en ik wilde niet het risico lopen van een “small oversight”.

52 Pe2, d4 53 Pc1, Lg3x 54 Pd3, Lh2!

Een wezenlijk voordeel van de loper tegenover het paard dat door de grootmeesters niet wordt vermeld, is het volgende: de loper kan een tempozet doen en zijn aanvalsobject onder vuur blijven houden, het ros kan dat niet!

55 Kd2, Lg1 56 Kc2, Le3 (0-1).

Een tweede partij van het type 2L vs. 2P speelde ik met Wit begin 1999 tegen mijn altijd beschikbare schaakmonstertje, dwz. Rebel 8.0 en ook in deze partij werd uiteindelijk een L vs. P eindspel afgedwongen dat won. Dit was de stelling:

De kenmerken van de positie zijn duidelijk. Twee lopers tegen twee paarden; Zwart heeft twee om een op de damevleugel, maar hij dreigt op a7 iets te verliezen; vrijpion d4 wordt vooralsnog safe geblokkeerd.

Zwart aan zet moet de witte dreiging Lb8 het hoofd bieden en doet dat middels

26 ..., Pge7 27 Lb7, h5?!

Rebel had 27 g4 verwacht (!?) en verhindert de zet alsnog. Natuurlijk was het beter geweest de zwarte koning direct ruimte te geven richting centrum.

28 Ke2, f6 29 Kd3, Kf7 30 g3, Ke6 31 Lb8, a5 32 Kc4, g5 33 h4, gh4x 34 gh4x, f5 35 Le5, a4

Een aantal lezers zal het ongetwijfeld hebben opgemerkt: Zwart kan met zijn stukken geen vin verroeren zonder daarvan direct schade te ondervinden. Vandaar dat er pionzetten worden gedaan, die de principiële problemen niet oplossen. Wits volgende zet is sadistisch te noemen.

36 La8!, Pf6 37 Lf6x, Kf6x

Wit heeft zijn loperpaar opgegeven voor een eindspel waarin zijn loper beduidend sterker is dan het vijandelijke paard. Bovendien staat de koning van Zwart zeer ongunstig. De uitslag van de partij staat natuurlijk vast.

38 Lf3, Pg6 39 Lh5x, Ph4x 40 Kb5, Ke7 41 Kc6! (Kb6x, Kd6!) 42 Ld1, Pf4 43 La4x, Ph3 44 Lc2, Pf2x 45 Lf5x, Pd1 46 d5, Pe3 47 d6+, Kd8 48 Ld3, Pd1 49 Lb5 (1-0).

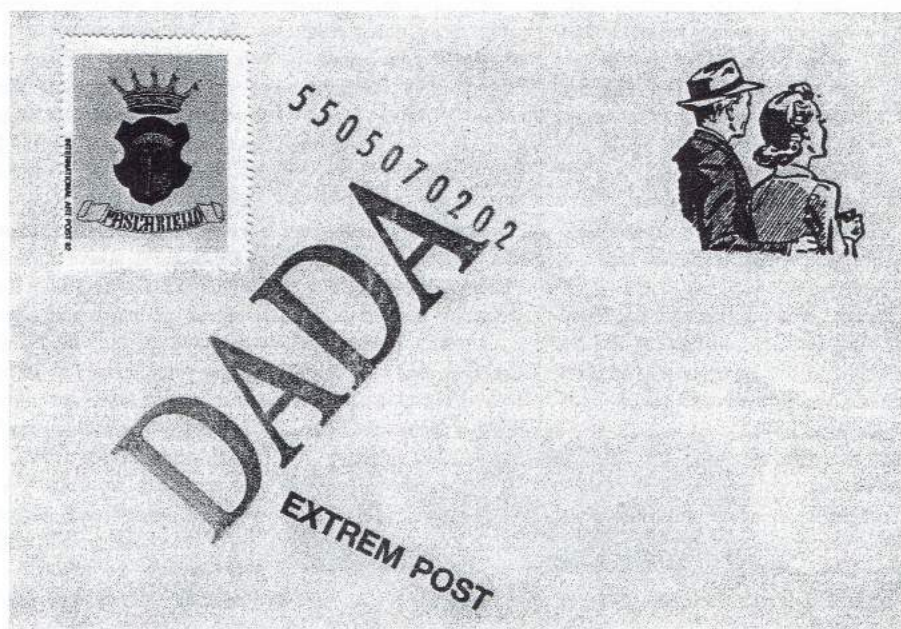
Naar aanleiding van deze beide ervaringen doe ik dringend een oproep aan ieder die er meer van begrijpt dan ik: kan hij mij de grootmeesterlijke opmerking over het paardenpaar uitleggen?!

MN

HET NIETS [2]

Een van de mooiste verhalen van Hans Ree staat in zijn boek *Schitterend Schaak* uit 1997. Het gaat over Carel Mann, de Van Gogh onder de eindspelcomponisten. In dit verhaal komt een passage voor over Harry Goldsteen die Ree het prototype van de totale schaakonderzoeker noemt. Als Goldsteen een probleem heeft opgepakt rust hij niet voor hij het heeft opgelost. Hij beweegt zich bij voorkeur op paden waar hij weinig medewandelaars ontmoet zoals de retrograde analyse. Een onderwerp waar, volgens Ree, misschien honderd mensen in de wereld zich mee bezighouden. Sinds de Sherlock Holmes rubriek van Rob de Vries in het clubblad van de schaakclub Promotie weten we dat het leeuwendeel van die honderd mensen in Zoetermeer woont.

Een van deze medewandelaars klampte mij op de clubavond aan. Hij had al vele uren besteed aan *Het Niets* probleem en was nog niets opgeschoten. De onrustige blik in zijn ogen verried een chronisch tekort aan slaap. Ik keek in het gezicht van een aan schaken verslaafde junkie. Welk percentage van zijn leven zou hij al verkwest hebben aan schaken vroeg ik me af. Ik voelde me een dealer die verslaafden aan hun drugs helpt. Kan een mens dieper zinken dan een schaakjournalist?

Retrograde analyse beschouw ik als een vorm van Dadaïstische kunst. Deze kunstvorm brengt ons terug bij het intuïtieve en irrationele. Dada kan gezien worden als een vorm van antiekunst, net zoals we retrograde schaak als een vorm van antischaak kunnen zien. Dada bereikte tussen 1915 en 1923 haar hoogtepunt. Marcel Duchamp startte samen met Francis Picabia, Man Ray en Alfred Stieglitz in 1915 de Dada beweging in New York. In dat jaar begon hij aan zijn grote kunstwerk *The Large Glass*, 'De bruid door haar vrijgezellen uitgekleeft, zowaar'. In 1923, het jaar van *Het Niets*, verklaarde Duchamp *The Large Glass* permanent onaf. Op het toppunt van zijn roem gaf Duchamp toen de kunst op. In het jaar van *Het Niets* besloot hij de rest van zijn leven aan het schaakspel, het spel van *Het Niets*, te wijden.

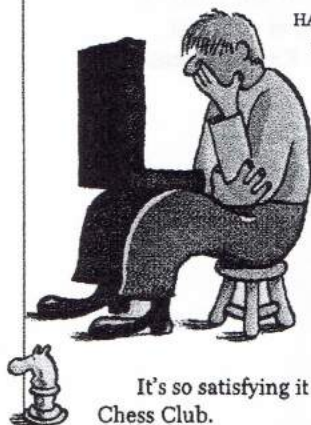
Het Niets probleem. Wit: Kh5; zwart: Ke8. Wit neemt een zet terug. Zwart neemt daarna ook een zet terug en in plaats daarvan doet hij een andere zet, waarna wit mat in één kan geven. Er is slechts één oplossing. Wit neemt Kg6xTh5 terug. Dan neemt zwart Th8xDh5 terug. Vervolgens speelt zwart 0-0 en wit geeft met Dh5-h7 mat.

Hans Meijer (meijgia@wxs.nl)

Charles Krauthammer

Drinking Aftershave: A Confession

Beware the Internet's power to make old addictions positively deadly

HARDLY ANYONE GOES BY HIS REAL name. You make one up: Dark-Knight. SuperQueen. KillerMate. It is the anonymity, the silence that is so seductive. You enter the club, specify the kind of action you want, and wait. It never takes long. Within seconds, someone appears who meets your requirements for speed and experience. In a flash you are alone, just the two of you, following each other's every move.

It's so satisfying it should be illegal. It's the Internet Chess Club.

I have been on only a week, and I am hooked. You log on and post how fast you want to play (five minutes for the whole game is customary) and how strong an opponent you want. Within seconds, your screen is alive. A chessboard has appeared; your opponent has already moved; your clock, posted onscreen in ominous Apollo-countdown mode, is running.

I'll admit it's not completely anonymous. A tiny window at the bottom of the board permits you to type a line or two to your opponent as you go along. The most common communication is "Oops." My most extensive so far: "You lucky bastard."

To be sure, there are computers. But apart from its being terminally onanistic, there is no thrill in beating a machine. You can't feel its pain when it loses. Or to put it slightly less misanthropically, you miss the shared astonishment and delight at a brilliant combination or desperate last-second checkmate. If a king falls in the forest and there is no one there to see it (except you and some stone-dead chess algorithm), did it ever happen? You might as well make a hole-in-one playing alone.

The need for a partner has always been the bane of chess players. While in forced isolation in the gulag, Natan Sharansky played chess against himself in his head. It kept him sane. (It had the added benefit, he likes to note, of providing him with a lift. "I always won," he recalls cheerfully.) And Bobby Fischer has been playing chess with few people other than himself ever since he quit as world champion and practically disappeared 25 years ago. But then, Fischer has the look of a paranoid schizophrenic.

Between the political prisoner and the psychotic genius lies the ordinary player. Like me. We need company. In spring I still frequent the chess tables at Washington's Dupont Circle. On Monday nights my friends still drive to my house for our weekly speed-chess round robin.

But those days may be over. As with everything else in life, the Internet is offering unbeatable competition. For chess addicts, it offers the Holy Grail: encounters with an ever available supply of partners, instantly, 24/7.

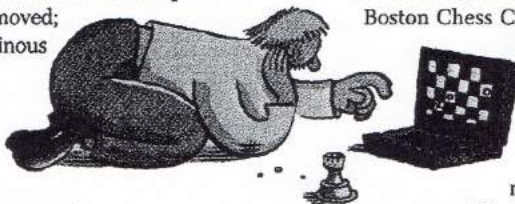
Fun it is. But is it healthy? "You have, let us say, a promising politician, a rising artist that you wish to destroy," H.G. Wells suggested long before the Net. "Dagger or bomb are archaic, clumsy, and unreliable—but teach him, inoculate him with chess." A Chilean friend quit the club and deleted the whole program from his computer after clicking on a whimsical feature that calculated "percentage of your life wasted on chess." (I paraphrase.) He found the number disturbingly high.

Perhaps my metaphor is wrong. Internet chess is less like a San Francisco bathhouse than the terminal stages of alcoholism. Playing chess first thing Sunday morning, which I confess I did last week, is about as close as you can get to drinking aftershave.

Luckily, I have a family that will stop me from my worst excesses. But what about the others out there, the denizens of the chess netherworld I used to hang out with at the Boston Chess Club? A place of which a psychiatrist friend once fondly said, "I could run a group in here." A place where I once reached over the board to shake hands and said, "I'm Charles," to which my opponent sternly replied, "I'm white," and moved his king pawn without another word.

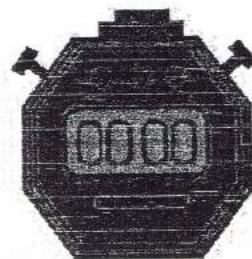
At least in those ancient days, we chess addicts had to shower and shave and step out into the real world to get a game. Now, alas, we can roll out of bed in a total state of nature, unkempt and decomposing, and play, and no one knows the difference.

"There are siren moments," George Steiner once wrote, "when quite normal creatures otherwise engaged, men such as Lenin and myself, feel like giving up everything—marriage, mortgages, careers, the Russian Revolution—in order to spend their days and nights moving little carved objects up and down a quadrate board." My hope is that after a couple of weeks I'll OD and swear off the stuff. I'll fall so far off the wagon that, in reaction, I won't have another taste for years. But just in case it does not turn out that way, be warned. If my column stops appearing, you'll know why. If I stop showing up at the office, look for me in the homeless shelter. I'll be the one with the laptop and the wireless modem.

Schaken met deze klok

Nee toch !!!!!

Daarom willen wij aan jullie allemaal vragen:

help ons mee te zoeken naar sponsors voor een of meer elektronische schaakklokken voor de prijs van f. 150,--.

Voor bedrijven is dit fiscaal af te schrijven, zodat de netto kosten ongeveer f. 90,-- zijn.

Inclusief een sponsorplaatje en vermelding in ons clubblad, betekent dit jarenlange reclame voor een niet al te groot bedrag.

Jan van der Ploeg,
Penningmeester
Tel: 079-3423551

Wie zijn nu de eerste sponsors van de klokken welke wij nu hebben...

Bakkerij Ammerlaan.

Zoetermeer, o.a. Broekwegzijde 113, tel: 3415670, Promenade 139, tel: 3315222.

Meurs Software Nederland B.V.

Woerden tel: 0348-483373.

Rembrandt Optiek.

Zoetermeer, o.a. het Rond 40, tel: 3420365, Titus Brandsmahove 8, tel: 3290358.

Hypar Hypotheek Adviseur.

Ridderkerk, tel: 0180-428884.

Denksportcentrum Zoetermeer.

Tel: 3419596.

Nu de eerste sponsor van het nieuwe jaar

Voor 2 klokken tegelijkquisiteur, Dirk brinkman

Automobielbedrijf Move Toyota

Abdissenbos 3 Zoetermeer

Tel.079-3203041

Bij de nieuwe acquisities bieden wij bij sponsoring van twee klokken 8 advertenties op A4 formaat aan, een extra argument om een nieuwe sponsor over de streep te trekken.

"Als ik op dit knopje druk
ontdek je de
**verborgen
kracht**
van deze nieuwe Corolla."

 TOYOTA

Met dat knopje opent u de motorkap van de Toyota Corolla. Om vervolgens oog in oog te staan met een vernuftig stuk techniek: een VVT-i 16V-motor met een inhoud van 1.4 of 1.6 liter. VVT-i staat voor varia-

bele kleptiming in alle toereengebieden. Dit systeem zorgt voor een zeer groot vermogen als u dat wenst. Maar tegelijkertijd stelt VVT-i u in staat om extreem zuinig te rijden als u

De nieuwe
Corolla

vanaf Nieuw 30.490,-/€ 13.836,-

niet het uiterste van de motor verlangt. Een motor met twee gezichten dus. Of misschien wel vier. Want deze VVT-i krachtbron heeft ook een lager geluidsniveau en minder uitlaatgas emissies.

En dat de nieuwe Corolla er ook nog eens heel erg goed uit ziet is natuurlijk helemaal een reden om uw huidige auto meteen aan het occasion-park van de Toyota-dealer toe te voegen.

www.toyota.nl

Uw Toyota dealer:

Mové b.v.

Abdissenbos 3, wijk 15, Zoetermeer tel. 079 3203040